

Kari Hoppu & Esko Hoppu

KAUPPA- JA VARALLISUUS- OIKEUDEN PÄÄPIIRTEET

Talentum Pro
Helsinki 2016

16., uudistettu painos
Juridica-kirjasarjan 31. teos
Copyright © 2007 Talentum Media Oy ja tekijät
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus
ISBN: 978-952-14-2516-5
ISBN: 978-952-14-2517-2 (verkkokirja)
ISSN: 1459-7535
Kannen suunnittelu: Lauri Karmila
Kansi: Sirpa Puntti
Taitto: NotePad

Paino: BALTO print 2016, Liettua

Anna palautetta kirjasta: www.talentumshop.fi

SISÄLLYS

ESIPUHE	17
SÄÄDÖSLÄHTEITÄ	19
1 JOHDANTO	21
1.1 Oikeusnormit osana yrityksen toimintaympäristöä	21
1.2 Pakottava ja tahdonvaltainen lainsäädäntö	22
1.3 Liike-elämän rakennemuutoksen vaikutus oikeudelliseen sääntelyyn	25
1.4 Oikeusnormien huomioiminen yrityksen toiminnan järjestämisessä	29
1.5 Oikeusnormit yksilön kannalta	31
1.6 Oikeusjärjestys ja sen säännösten ryhmittely	32
1.7 Yksityisoikeuden säännökset	34
2 OIKEUSSUBJEKTIT	37
2.1 Yleistä	37
2.2 Luonnolliset henkilöt	38

2.2.1	Oikeuskelpoisuus	38
2.2.2	Oikeudellinen toimintakyky	39
2.2.3	Oikeustoimikelpoisuus	40
2.2.4	Edunvalvontavaltuutus	43
2.2.5	Oikeudellinen vastuunalaisuus	44
2.3	Oikeushenkilöt	45
2.3.1	Yleistä	45
2.3.2	Yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt	46
2.3.3	Julkisoikeudelliset oikeushenkilöt	53
2.3.4	Oikeushenkilön oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus	53
3	OIKEUSTOIMET	55
3.1	Oikeustoimet ja tahdonilmais	55
3.1.1	Oikeustoimen käsite	55
3.1.2	Tahdonilmaisun ilmenemistavat ja sitovuus	57
3.1.3	Oikeustoimen lajeja	60
3.2	Oikeustoimen tekeminen	61
3.2.1	Yksipuoliset oikeustoimet	61
3.2.2	Sopimukset	62
3.2.3	Oikeustoimen muoto	71
3.3	Oikeustoimen sisältö	74
3.3.1	Päätätamis- ja sisältövapaus	74
3.3.2	Vakiosopimukset	77
3.3.3	Oikeustoimen ehtojen sovittelu	80
3.3.4	Sopimusehtojen sääntely	82
3.4	Oikeustoimen tulkinta	83
3.4.1	Yleistä	83
3.4.2	Tulkintaperiaatteet	84
3.5	Oikeustoimen pätemättömyys	86
3.5.1	Pätemättömyyden käsite	86
3.5.2	Pätemättömyystapausten ryhmittely	87
3.5.3	Pätemättömyysperusteet	90
3.6	Sähköinen liiketoiminta	97

4	OMISTUSOIKEUS JA SEN SAAMINEN	101
4.1	Omistusoikeus	101
4.1.1	Yleistä	101
4.1.2	Omistusoikeuden rajoitukset	102
4.1.3	Omistusoikeuden suoja ja julkisuus	103
4.1.4	Yhteisomistusoikeus	105
4.2	Omistusoikeuden saaminen	106
4.3	Alkuperäiset saannot	107
4.4	Johdannaiset saannot	108
4.4.1	Irtaimen kauppa	108
4.4.2	Yrityskauppa ja liiketoiminnan kauppa	130
4.4.3	Asuntokauppa	130
4.4.4	Osamaksukauppa	135
4.4.5	Kiinteän omaisuuden kauppa	137
4.4.6	Vaihto ja lahja	143
4.5	Kumoavat saannot	145
4.5.1	Vilpittömän mielen saanto	145
4.5.2	Nautintasuoja	146
4.5.3	Löytö	147
4.5.4	Lunastus	148
5	SOPIMUSTEKNIikka	151
5.1	Sopimukset yrityksen riskienhallinnan välineenä	151
5.2	Sopimusriskin jakaantuminen toimitusketjussa	155
5.3	Sopimusten kustannustehokas hallinta	159
5.4	Sopimukseen sovellettava normipohja	161
5.5	Sopimuksen tekeminen	163
5.6	Sopimuksen sisältö	166
5.7	Sopimussuhteen valvonta ja riitojen ratkaisu	176
6	KÄYTTÖOIKEUDET JA TALLETUS	183
6.1	Käyttöoikeudet	183

6.2	Laina ja vuokra	184
6.3	Asuinhuoneiston vuokra	185
6.3.1	Yleistä	185
6.3.2	Asuinhuoneiston käyttö, kunto ja kunnossapito	187
6.3.3	Vuokralaisen velvollisuudet	188
6.3.4	Vuokrasuhteen päätyminen	189
6.3.5	Alivuokra	191
6.4	Liikehuoneiston vuokra	192
6.5	Maanvuokra	194
6.6	Esineen vuokra	195
6.7	Leasing	196
6.8	Muita käyttöoikeuksia	197
6.9	Talletus	198
7	EDUSTUS	199
7.1	Yleistä	199
7.2	Edustuksen lajeja	200
7.2.1	Välitön ja välillinen edustus	200
7.2.2	Lakisääteinen ja tahdonvaltainen edustus	200
7.3	Valtuutus	201
7.3.1	Yleistä	201
7.3.2	Kelpoisuus ja toimivalta	202
7.3.3	Erilaiset valtuuttamistavat	203
7.3.4	Valtuutetun toiminta päämiehen puolesta	206
7.3.5	Valtuutuksen lakkaaminen	208
7.3.6	Eräiden tapahtumien vaikutus valtuutukseen	209
7.4	Prokura	210
7.5	Toiminta ilman valtuutusta	211
7.6	Asiamiessopimukset	212
7.7	Keskeisiä asiamiessuhteita	213

8	VELKA- JA MAKSU-SUHTEET	217
8.1	Saamisoikeudet	217
8.1.1	Yleistä	217
8.1.2	Velkojan oikeusasema	219
8.1.3	Velallisen oikeusasema	221
8.1.4	Korko	223
8.2	Velkakirjat	227
8.2.1	Yleistä	227
8.2.2	Velkasuhde ja perussuhde	227
8.2.3	Tavalliset velkakirjat	228
8.2.4	Juoksevat velkakirjat	230
8.3	Maksukortit	240
8.4	Asiakirjan kuolettaminen	243
9	VAKUUDET	245
9.1	Vakuuden käsite	245
9.1.1	Yleistä	245
9.1.2	Vakuuksien ryhmittely	246
9.2	Takaus	248
9.2.1	Määritelmät	248
9.2.2	Takauksen sisältö	251
9.2.3	Takaajan vastuun vähentyminen ja lakkaaminen	254
9.2.4	Päävelan periminen takaajalta ja takautumisoikeus	256
9.3	Panttioikeus	258
9.3.1	Käteispantti	258
9.3.2	Vierasvelkapantti	261
9.3.3	Arvo-osuuden panttaus	262
9.3.4	Kiinteistön panttaus	263
9.3.5	Erityisen oikeuden kirjaaminen	268
9.3.6	Rasitustodistus	270
9.3.7	Irtaimiston kiinnitys	270
9.4	Pidätysoikeus	273

9.5	Omistuksenpidätysehto	274
9.6	First demand -takuu	275
9.7	Kovenantit	276
9.8	Tukikirje	277
9.9	Factoring	277
10	VAHINGONKORVAUS	279
10.1	Yleistä	279
10.2	Korvausvelvollisuuden syntymisen edellytykset	281
10.2.1	Tuottamusperiaate	281
10.2.2	Objektiivinen eli ankara vastuu	283
10.2.3	Alaikäisen ja sieluntoiminnaltaan häiriintyneen aiheuttama vahinko	284
10.2.4	Työnantajan ja työntekijän vastuu	285
10.2.5	Julkisyhteisön ja virkamiehen vastuu	287
10.2.6	Useiden henkilöiden aiheuttama vahinko	288
10.2.7	Syy-yhteys	288
10.2.8	Korvausvelvollisuuden poistavat ja sitä vähentävät perusteet	289
10.3	Korvauksen sisältö ja määrä	290
10.3.1	Korvattavat vahingot	290
10.3.2	Korvausvelvollisuuden laajuus	291
10.4	Tuotevastuu	293
10.5	Sopimusperusteinen vastuu	294
10.5.1	Yleistä	294
10.5.2	Sopimusperusteisen ja lakisääteisen vastuun keskinäinen suhde	295
10.5.3	Sopimusperusteisen vastuun ominaispiirteet	296
11	VAKUUTUS	301
11.1	Vakuutustoiminnan periaate	301

11.2	Vakuutuksen ja vahingonkorvauksen keskinäinen suhde	302
11.3	Vakuutusoikeuden lähteet ja tiedonantovelvollisuus	304
11.3.1	Vakuutuksenantajan tiedonantovelvollisuus	305
11.3.2	Vakuutuksenottajan tiedonantovelvollisuus	306
11.4	Vakuutus sopimuksen solmiminen ja voimaantulo	308
11.5	Vakuutusmaksu ja vaaran lisääntyminen	309
11.5.1	Vakuutusmaksu	309
11.5.2	Vaaran lisääntyminen	310
11.6	Vakuutustapahtuma	310
11.7	Korvaus ja sen suorittaminen	312
12	SAAMISOIKEUDEN LAKKAAMINEN	315
12.1	Maksu	315
12.1.1	Maksuaika	315
12.1.2	Maksupaikka	319
12.1.3	Maksun suorittaminen oikealle velkojalle	319
12.1.4	Maksun täysimääräisyys	322
12.1.5	Maksun oikea laatu	322
12.1.6	Kuitti ja velkakirjan palauttaminen	323
12.2	Uudistaminen	324
12.3	Kuittaus	324
12.3.1	Yleistä	324
12.3.2	Kuittauksen edellytykset	325
12.4	Suorituksen mahdottomuus	328
12.5	Vanhentuminen	329
12.5.1	Yleistä	329
12.5.2	Vanhentumisaika ja sen alkamisajankohta	330
12.5.3	Vanhentumisen katkaiseminen	335
12.5.4	Vanhentumisen vaikutukset	337
12.5.5	Vanhentuminen yhteisvelkasuhteessa	337
12.6	Preklusio	338

12.7	Yhtyminen	340
12.8	Muita saamisoikeuden lakkaamiseen liittyviä kysymyksiä	340
13	YRITYSTOIMINTA	343
13.1	Elinkeino harjoittaminen	343
13.1.1	Elinkeinovapaus	343
13.1.2	Vapaat elinkeinot	344
13.1.3	Ohjesääntöiset elinkeinot	345
13.1.4	Yksinoikeus elinkeino harjoittamiseen	345
13.1.5	Kaupallinen yritystoiminta	346
13.2	Henkilöyhtiöt	347
13.2.1	Avoin yhtiö	347
13.2.2	Kommandiittiyhtiö	350
13.3	Osakeyhtiö	351
13.3.1	Yleiset periaatteet	351
13.3.2	Perustaminen	353
13.3.3	Osake ja siihen perustuvat oikeudet	356
13.3.4	Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet	360
13.3.5	Yhtiökokous	362
13.3.6	Hallitus	366
13.3.7	Toimitusjohtaja	368
13.3.8	Hallintoneuvosto	369
13.3.9	Yhtiön edustaminen	370
13.3.10	Corporate governance	371
13.3.11	Tilintarkastajat	372
13.3.12	Konserni	376
13.3.13	Yhtiön varat	377
13.3.14	Osakeanti	379
13.3.15	Optio-oikeudet	384
13.3.16	Osakepääoman korottaminen	385
13.3.17	Pääomalaina	387
13.3.18	Yhtiön varojen jakaminen	388

13.3.19	Osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta	389
13.3.20	Osakepääoman alentaminen	391
13.3.21	Yhtiön omat osakkeet	392
13.3.22	Osakkeiden yhdistäminen	395
13.3.23	Sulautuminen	396
13.3.24	Jakautuminen	398
13.3.25	Vähemmistöosakkeiden lunastaminen	400
13.3.26	Yritysmuodon muuttaminen	402
13.3.27	Yhtiön purkaminen	404
13.3.28	Yhtiön varojen vähentyminen	406
13.3.29	Osakkeenomistajan vaikutusvallan väärinkäyttö	406
13.3.30	Vahingonkorvaus	408
13.3.31	Eurooppayhtiö	409
13.3.32	Compliance	410
13.3.33	Osakassopimus	411
13.4	Osuuskunta	415
14	ARVOPAPERILAINSÄÄDÄNTÖ	419
14.1	Yleistä	419
14.2	Säätelyn rakenne	420
14.3	Arvopaperien markkinointi, liikkeeseen lasku ja tiedonantovelvollisuus	423
14.4	Asiakasluokittelu	425
14.5	Sijoituspalvelun tarjoaminen	426
14.6	Markkinoiden väärinkäyttö	429
14.7	Liputus, julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus	431
14.7.1	Liputusvelvollisuus	431
14.7.2	Julkinen ostotarjous	432
14.7.3	Tarjousvelvollisuus	433
14.8	Sijoitusrahastot	435
14.9	Vakuutussidonnaiset sijoituskohteet	438

15	KILPAILUN SÄÄNTELY JA IMMATERIAALIOIKEUDET	441
15.1	Yleistä	441
15.2	Sopimaton menettely elinkeinotoiminnassa	442
15.3	Kilpailuoikeus	444
15.3.1	Kilpailuoikeuden peruseriaatteet	444
15.3.2	Kielletyt kilpailunrajoitukset	445
15.3.3	Määrävän markkina-aseman väärinkäyttö	446
15.3.4	Seuraamukset	448
15.3.5	Yrityskauppaavalvonta	449
15.3.6	Kilpailun tasapuolisuuden turvaaminen	449
15.4	Toiminimi	450
15.5	Kaupparekisteri	451
15.6	Tavaramerkki	453
15.7	Patentti ja hyödyllisyysmalli	454
15.8	Mallioikeus	456
15.9	Tekijänoikeus	457
15.10	Verkkotunnukset	458
16	KULUTTAJANSUOJA	461
16.1	Yleistä	461
16.2	Markkinoinnin sääntely	463
16.3	Sopimusehtojen sääntely ja sovittelu	467
16.4	Kuluttajankauppa	468
16.5	Kuluttajapalvelussopimukset	469
16.6	Koti- ja etämyynti	471
16.7	Kuluttajaluotot	474
16.8	Kuluttajansuojaorganisaatio	477
16.9	Henkilötietojen suoja	479

17	AVIOLIITTO- JA JÄÄMISTÖOIKEUS	481
17.1	Avoliitto-oikeus	481
17.1.1	Sukupuolineutraali avioliittolaki	481
17.1.2	Avoliiton solmiminen	482
17.1.3	Puolisoiden omaisuus	483
17.1.4	Vallintarajoitukset	484
17.1.5	Puolisoiden velat	486
17.1.6	Puolisoiden väliset oikeustoimet	486
17.1.7	Avio-oikeus	487
17.1.8	Avioero	489
17.1.9	Ositus	490
17.1.10	Avoliitto	492
17.2	Jäämistöoikeus	494
17.2.1	Perimysoikeus	494
17.2.2	Perimysjärjestys	495
17.2.3	Puolison perintöoikeus	499
17.2.4	Perillisaseman menettäminen	501
17.2.5	Lakiosa	502
17.2.6	Ennakkoperintö ja suosiolahja	504
17.2.7	Testamentin tekeminen	505
17.2.8	Testamentin selvitysmenettely	507
17.2.9	Lesken jakamattomuussuoja	509
17.2.10	Kuolinpesän hallinto	509
17.2.11	Perunkirjoitus ja velkavastuu	511
17.2.12	Perinnönjako	512
ASIAHAKEMISTO		515